

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislav Sutnara

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA
VYPRAVOVÁNÍ O BARVÍŘI ABÚ KÍROVI A HOLIČI ABÚ SÍROVI

BcA. Gabriela Mangerová

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislav Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design
Studijní program Ilustrace a grafický design
Specializace Ilustrace

Diplomová práce

ILUSTROVANÁ KNIHA

VYPRAVOVÁNÍ O BARVÍŘI ABÚ KÍROVI A HOLIČI ABÚ SÍROVI

BcA. Gabriela Mangerová

Vedoucí práce: akad. mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Gabriela MANGEROVÁ**
Osobní číslo: **D17N0033P**
Studijní program: **N8208 Design**
Studijní obor: **Ilustrace a grafický design, specializace Ilustrace**
Téma práce: **Ilustrovaná kniha**
Zadávací katedra: **Katedra designu**

Zásady pro vypracování

Tvůrčí záměr:

Vytvořit návrh funkční publikovatelné knihy.

Způsob realizace:

Realizační technika vyplyne v průběhu přípravných kreseb, skic a následných zkoušek.

Cíl:

Vytvoření cyklu ilustrací, které nabídnou nový úhel pohledu na klasický text.

Charakter výstupu:

Minimálně 3 kopie knihy, s ilustrovaným obsahem minimálně 20 ilustrací.

Původní zpráva bude vytvořena v rozsahu 3 normostran.

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, červen 2020

.....
podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce akad. mal. Renátě Fučíkové za vedení a rady nejen u diplomové práce. Dalé bych ráda poděkovala za podporu své rodině, přátelům a blízkým.

Obsah

1. Výběr tématu	7
Krátké nastínění příběhu.....	8
2. Proces přípravy a tvorby	9
3. Technická stránka	11
4. Popis díla	12
5. Seznam použitých zdrojů:	13
a) knižní a periodická literatura.....	13
b) Internetové zdroje.....	13
6. Resumé	14
7. Seznam příloh	15

1. Výběr tématu

Tématem mé diplomové práce je ilustrovaná kniha. Ve výběru tohoto tématu mi pomohla předchozí zkušenost s autorským komiksem, která mi mnoho dala a jsem za ni ráda. Umožnila mi ujasnit si, že se ve své diplomové práci chci plně soustředit na ilustrace. Již na bakalářském stupni jsem si vyzkoušela autorský komiks, a jsem za tuto zkušenost ráda. Mimo jiné jsem si uvědomila, že komiks ani vlastní autorský text v diplomové práci zpracovat nechci, naopak bych se ráda plně věnovala ilustracím.

Při volbě, jaký klasický text si vybrat, mi pomohla předchozí klauzurní práce, kdy jsme se rozhodla zpracovat jeden příběh ze sbírky *Tisíce a jedné noci*. Díky této šťastné náhodě jsem narazila na studnici nepřehledného množství různých motivů, co do tématu tak i do délky. Při rozhovoru s vedoucí ateliéru jsme se shodly, že toto téma je velmi objemné a nosné, tudíž ho mohu zpracovat nejen jako klauzurní práci, ale i jako práci diplomovou.

Téma mé práce se tímto vyjasnilo. Přiznávám se, že velký textový objem sbírky *Tisíce a jedné noci* (*Alf lajla wa-lajla*) jsem celý nezvládla přečíst. Obsáhlý soubor středověkých pololidových vyprávění se tvořil několik staletí a obsahuje na tři sta delších příběhů, které jsou doplněny kratšími příběhy. Některé mají jen dvě stránky, jiné by svým rozsahem lehce zaplnily formát středně tlusté knihy. Další úskalí představuje samotném provázání příběhů, jež jsou do sebe mnohokrát zacyklené, a jejich vytržení z kontextu by nemuselo před čtenářem obstát. Obsah souboru se v jednotlivých vydáních liší, některé příběhy jsou někdy vynechány nebo přejmenovány. Také existuje mnoho výběrů a upravených verzí, například pohádky pro děti. Rozhodla jsem se pracovat s co nejautentičtějším překladem Felixe Tauera.

V původní sbírce jsou zastoupeny příběhy a motivy indické, perské, irácké, egyptské, syrské, staroarabské i židovské. Objevují se i čistě zoomorfní příběhy. Snad v každém příběhu se vyskytuje magický motiv a celou sbírku prostupuje téma islámu. Sbírkou je široce rozkročená i žánrově. Čtenář v ní narazí na fantaskní kouzelné příběhy, stejně jako na muslimské legendární eposy, milostná dobrodružství, taškařice zlodějíčků, mravokárné poučky z koránu, zámořská dobrodružství v neznámých zemích i humoristické příběhy obyčejných lidí. Hrdiny příběhů jsou sliční princové i chudí lidé, zvířata, muži a zřídka i ženy.

Mým původním záměrem bylo z této obsáhlé sbírky vybrat několik kratších vyprávění a ty zpracovat v jedné knize. Nakonec jsem především z důvodu problematiky zacyklení příběhů tento záměr opustila a zvolila cestu zpracování jednoho delšího příběhu, zato bohatě ilustrovaného. Lákaly mě příběhy spíše obyčejných lidí, na eposy o lásce a princích, na to jsem se necítila. Stejně tak ne na dlouhé a v našich zeměpisných šířkách nic neříkající rozpravy o koránu. Chtěla jsem nějaký příběh z města, bohužel *Vypravování o Iství Dalíle*, kde hlavní hrdinka přelstí muže a tím dokáže svoji cenu, a která mi zapadala do městského prostředí, jsem již vyčerpala při klauzurní práci. Nakonec jsem si zvolila poměrně známý příběh *Vypravování o barvíři Abú Kírovi a holiči Abú Sírovi*, jehož děj se odehrává především ve městě.

Krátké nastínění příběhu

Vyprávění hovoří o dvou „přátelích“, z nichž jeden je neskutečně prolhaný, barvíř, zatímco ten druhý je neuvěřitelný dobrák, holič. Tato dvojice spolu odplouvá za obživou do neznámého města. A zatímco dobrák se v nouzi stará o svého přítele barvíře, ten ho naopak ve chvíli kdy onemocní, zanechá napospas a rozhodne se ve městě zbohatnout díky nové barvírně, kterou si otevře. Skutečně se mu to povede, ke svému starému známému holiči se nezná a jeho nová barvírna vzkvétá. Holič ale nelení a otevře si lázně. Když svou slávou předčí barvíře, ten to nevydrží a začne osnovat plán na jeho odstranění. Falešně obviní holiče z pokusu o vraždu místního krále, a ten mu uvěří. Vydá příkaz k popravě holiče, ten zásluhou své dobroty s pomocí kapitána stráží unikne, a co víc náhodou se k němu dostane králův magický prsten. Protože je holič opravdový dobrák, vrátí prsten králi, čímž se u něj rehabilituje. Naopak barvíř je krutě potrestán a zabit. Dobrák se vrací do rodného města, a protože mu je barvíře líto, nechá mu vystavět pomník.

2. Proces přípravy a tvorby

Abych tento text jen doslovně neilustrovala, rozhodla jsem se do něj v duchu samotné sbírky zakomponovat vlastní příběh. Ten je vyprávěn pouze ilustracemi. Jedná se o příběh zlodějčička, který nás už od patitulu provází knihou. Na první ilustraci krade ovoce, následně je pronásledován majiteli stánku a přihlížejícími. Při svém útěku se náhodou ocitá na stejné lodi jako barvíř a holič. Na stránkách knihy ho opět spatříme až ve chvíli, kdy se v pozadí pohybuje městem společně se dvěma hlavními hrdiny. Malá červená postavička bloumá městem, až do chvíle, kdy v davu spatří skupinu dívek a do jedné z nich se zamiluje. Aby získal její srdce, rozhodne se v nové barvírně ukrást zářivě červenou látku, v modrem městě tak neobvyklou barvu. A skutečně se mu jeho lup zdaří. Plánuje dívku odvést z města, k tomu však potřebuje nějaký dopravní prostředek. Ukradne proto nejprve opět jen drobné ovoce. Na následujících stránkách pak může pozorovat směnu pomeranče za meloun, následně melounu za rybu, rybu za lampu (snad kouzelnou?), lampu za oslíka. S oslíkem pak hrdina šťastně odchází až k paláci své milované, odkud společně prchají. Postupně procházejí městem, domky ubývají až se ocitnou na konci a před nimi je jen bílý papír, nová budoucnost, nová možná dobrodružství.

Inspirací pro ilustrace se mi staly arabské středověké iluminace a staré dobové fotografie z blízkého východu. Iluminace mi pomohly především se stylizací budov, s jejich geometrickým pojetím a „otevřeností“, kdy divák může přímo nahlédnout dovnitř a vidět mumraj v jednotlivých místnostech. To mi poskytlo možnost vložení dalších situací a mikropříběhů lidí, kteří se přímo v textu vypravování nevyskytují. Čtenář si může domýšlet o čem diskutují muži u sklenky horkého touaregu, co se honí hlavou dvou mužů čtoucích dopis, nebo jaké tetování právě vzniká na ruce jedné z dívek. Zároveň se mi naskytla příležitost ukázat, jak mohla vypadat barvírna nebo turecké lázně.

Také díky iluminacím a fotografiím interiérů jsem objevila množství vzorů, kterými byly vnitřní prostory domů doslova přečpané. Nemožnost zobrazování postav si umělci kompenzovali jinde. Rozhodla jsem se aplikovat ornamenty i ve své práci. Díky klauzurní práci jsem věděla, že vytvoření nových ornamentů je časově náročné, je to vlastně umění samo o sobě. Zvažovala jsem proto využití ornamentů

z fotek, nebo jejich překreslení. Nakonec se mi podařilo objevit stránku: tilingsearch.org autorů Briana Wichmanna a Tonyho Leea, která obsahuje rozsáhlou databázi ornamentů, tvořených stejnými matematickými postupy jako původní arabské ornamenty. Zároveň databáze umožňuje jejich stažení, nekomerční použití i modifikaci. Některé ornament jsem si tedy vybrala a po úpravě použila k oživení mých ilustrací. Tyto vzory jsem vkládala jak na interiéry, tak exteriéry budov, do oblečení postav i do vegetace. Co se týká jejich modifikace, měnila jsem především jejich velikost, zásadně je barevně upravovala a někdy i tvarově zjednodušovala.

Zpočátku byly ilustrace budov organičtější, pak jsem je během úprav v počítači „přitvrzovala“ až se staly příliš geometrické, příliš přesné a ve výsledku tato sterilita neseseděla k některým již hotovým ilustracím. Následoval návrat k původní volnější variantě, ovšem někde jsem ostré hrany v menší míře ponechala. Příjemně kontrastují s volnějšími ilustracemi od ruky a zároveň ladí s přísně geometrickými ornamenty. Tímto způsobem vzniká zajímavé vizuální napětí mezi organickou volnou ilustrací a přísnou geometrií.

Barevnou paletu jsem se snažila ladit do tónů zlatožluté, červené a především modré barvy, což je převládající zbarvení oděvů v novém městě a má přímou souvislost s příběhem. Snažila jsem se o výraznou barevnost, kterou mám spojenou s orientem.

3. Technická stránka

Ilustrace jsou nakresleny technikou akvarelu a lavírované tuše. Hotové ilustrace jsem naskenovala. Další zpracování probíhalo v programu Adobe Photoshop. Skeny jsem zde nejprve vyčistila, některé spojila, drobnější ilustrace jsem naopak rozřezala na jednotlivé postavy. Následně proběhlo retušování především s pomocí klonovacího razítka a barvení některých ilustrací. V poslední fázi úprav jsem vkládala a upravovala ornamenty. Samotné kompozice většinou vznikaly až přímo v sázecím programu Adobe Indesign.

Sazba textu je provedena v programu Adobe Indesign. Ohledně písma jsem nejprve zvažovala, jak klasickou knižní antikvu, tak i modernější grotesk. Nakonec mi nejlépe k textu seděla patková písma, použila jsem font Alegrey, vzhledem k rozměru knih, ve velikosti 12 b. Jako doplňkové písmo pro titul a paginaci posloužilo písmo Tangerine, které jsem nakonec v titulu kombinovala s Alegrey.

Sazba je provedena na levý praporek, což dle mého názoru lépe sedí k bohatě ilustrované knize, kde není tolik textu, oproti zarovnání do bloku. Díky tomu nenastaly takové problémy s úpravou sazby.

Výsledkem mé diplomové práce je kniha formátu 253 × 255 mm. Formát je prakticky čtvercový, dostatečně velký pro vyznění ilustrací, ale přesto je ho stále možné pohodlně zařadit do knihovny.

Zvolila jsem papír Munken v krémovém v odstínu Pure, gramáž 150 g/m. Váhala jsem, zda vybrat krémový Pure více odpovídající odstínu papíru neocom, na který jsem tvořila ilustrace, nebo raději zvolit bělejší Munken Polar, který by knize dodal větší svítivost barev a modernější ráz, nicméně možná až příliš katalogový vzhled. Nakonec zvítězila krémovost, která barvám v knize dodá zasněnější výraz.

Knihla byla svázaná v šité pevné vazbě V8.

4. Popis díla

Knih je čtvercového formátu 253 × 255 mm. Z obálky by na čtenáře měl dýchnout skrze množství barev a vzorů orient, zároveň je obálka jasným odkazem na barvířskou dílnu vyskytující se v příběhu. Toto téma mi přišlo velmi vizuálně zajímavé, navíc vzory se splétají dohromady podobně jako příběhy se sbírky *Tisíce a jedné noci*. Titul je vyveden bílým písmem Tangerine v kombinaci s Alegrey na modrém pozadí. Čtenář je následně veden modrou předsádkou s látkami hlouběji do „barvířské dílny“, kde poprvé potkává mého autorského hrdinu, zloděje. Spolu s ním postupujeme látkami až k bílomodrému titulu. A za ním už se začíná samotné vyprávění. V knize se sto čtyřmi stranami se střídají velké dvoustránkové ilustrace s jednostránkovými a s ilustracemi volně se pohybujícími vedle textu. Důraz je v této knize kladen především na ilustrace. Na konci čtenáře uvítá bílá dvojstrana jen s drobnou dvojicí, která vybízí k odpočinku, nebo naopak může ještě více podněcovat čtenářovu fantazii. Následuje tiráž a kniha je uzavřena modrou předsádkou.

Doufám, že jsem svoji diplomovou prací přinesla nový a snad alespoň trochu svěží pohled na tak klasický text jako je sbírka *Tisíc a jedna noci*. Chtěla jsem čtenáře vtáhnout do jiného světa. Světa příběhů, barev, ornamentů. Světa, který může být nesmírně krutý, na druhou stranu je plný kouzel a magie. A chtěla jsem tím dokázat že i text tak nesmírně starý, má stále ještě dnešnímu čtenáři, co nabídnout. Zároveň pro mě bylo výzvou poprat se po své s tímto klasickým tématem. Rovněž jsem si vyzkoušela novou polohu propojením svých ilustrací s vektorovou grafikou ornamentů.

5. Seznam použitých zdrojů:

a) knižní a periodická literatura

1. *Tisíc a jedna noc*. 1.-5. díl. Vyd. 2 Přeložil Felix TAUER. Praha: Odeon, 1973-1975
2. *Pravila Šahrazád: čtyřicet příběhů z knihy Tisíce a jedné noci*. Překlad Felix TAUER. Vyd. 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1955. 463 s. Klub čtenářů, sv. 25.
3. HRUBÍN, František. *Pohádky z Tisíce a jedné noci*. Ilustrace Jiří TRNKA. 7. vyd. Praha: Albatros, 1985. 88 s.
4. SUTTON, Daud. *Islámský design: geniální geometrie*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: Dokořán, 2013, 58 s. Pergamen, sv. 11. ISBN 978-80-7363-533-6.
5. TOMEK, Jiří. *Perlová zahrada: pohádky o džinech*. Ilustroval Jindra Čapek. Praha: Albatros, 2007. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 978-80-00-01948-2
6. NIKL, Petr. *Divňáci z Ňujorku*. 2. Praha: MEANDER, 2012. ISBN 978-80-87596-15-9

b) Internetové zdroje

1. Tisíc a jedna noc | The Ethnologist. [online]. Copyright © 2015 [cit. 27.06.2020]. Dostupné z: <https://ethnologist.info/section/svetove-arealy/blizky-vychod/tisic-a-jedna-noc/>
2. MITÁŠOVÁ, Helena. *Analýza literárních podob příběhů Tisíce a jedné noci*. 2017, Rkp. bakalářské práce Univerzita Palackého v Olomouci pedagogická fakulta [cit. 27.06.2020]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/bawcqj/21233720>

6. Resumé

The topic of my diploma thesis is an illustrated book. I chose a text from the collection *One Thousands and One Night*. This collection of medieval folk texts contains a large number of stories of various genres and lengths. And also the whole collection can be characterized by looping stories into each other.

Initially, I was considering illustrating several stories that I would incorporate into one book. Later the idea of illustrating one tale prevailed. In one story, I was able to fully develop the potential of a richly illustrated book with less text. I chose a story from the collection called *Abu Kir the Dyer and Abu Sir the Barber*.

The whole collection can be characterized by looping stories into each other, so I decided to insert my own story into the original story. It is a tiny story about a thief who falls in love with a girl and tries to win her heart. I tell this story only in illustrations. The thief intertwines in the background illustrations based on the original text, in other places his line comes to the foreground.

I chose the larger square format of the book because of the space for illustrations. I created illustrations using the technique of watercolor and washed ink. I scanned the finished drawings and edited them in the program Adobe Photoshop. Where I also added modified Arabic ornaments from the site: tilingsearch.org by Brian Wichmann and Tony Lee. In the illustrations, I combine things by hand with the exact line of ornaments and geometry of buildings. This creates a pleasant tension. The color palette covers blue, yellow and red tones. I tried bright colors close to the Orient.

I completed the book in a program Adobe Indesign. As the main font, I chose the Alegrey font, supplemented in the title by a more calligraphic and little bit arabic Tangerine font. The book is printed on Munken pure cream paper 150 g/m and bound in hardcover.

I hope that with my diploma thesis I brought a new and a bit fresh look at a classic text of the collection *One Thousand and One Nights*.

7. Seznam příloh

Příloha 1

Iluminace

Příloha 2

Iluminace

Příloha 3

Ilustrace ke knize Pohádka o lstivé Dalíle

Příloha 4

Ukázky originálních a upravených ornamentů

Příloha 5

Ukázky originálních a upravených ornamentů

Příloha 6

Ukázky originálních a upravených ornamentů

Příloha 7

Ukázky originálních ornamentů

Příloha 8

Ukázky originálních ornamentů

Příloha 9

Skici, rozvržení stran

Příloha 10

Skici, rozvržení stran

Příloha 11

Černobílá maketa knihy

Příloha 12

Obálka knihy, předsádka

Příloha 13

Ukázky z knihy

Příloha 14

Ukázky z knihy

Příloha 15

Ukázky z knihy

Příloha 16

Ukázky z knihy

Příloha 17

Ukázky z knihy

Příloha 18

Ukázky z knihy

Příloha 19

Ukázky z knihy

Příloha 20

Ukázky z knihy

Příloha 21

Ukázky z knihy

Příloha 22

Ukázky z knihy

Příloha 23

CD s nahranou teoretickou a uměleckou prací

Příloha 1

Illuminance Complex palace scene, 1539–1543, Mir Sayyid Al

¹ Complex palace scene, 1539–1543, Mir Sayyid Al, dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Persian_miniature#/media/File:Mir_Sayyid_Ali_2.jpg

Příloha 2

Illuminance „Barbad Plays for Khusraw“, Khamsa of Nizami ,British Library, Oriental 2265

² iluminace „Barbad Plays for Khusraw“, Khamsa of Nizami ,British Library, Oriental 2265
dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Abd_al-Samad

Příloha 3

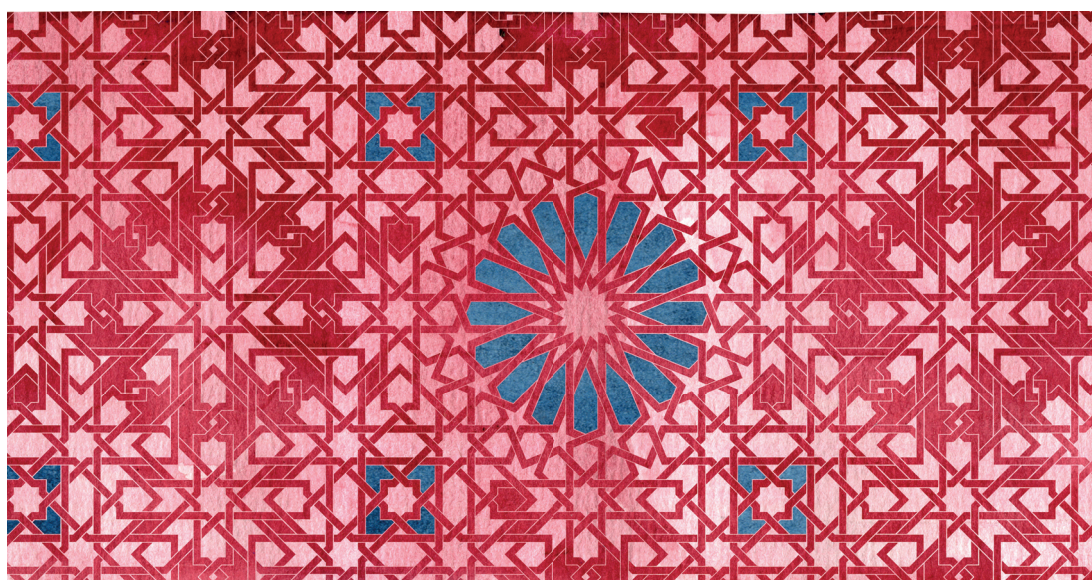
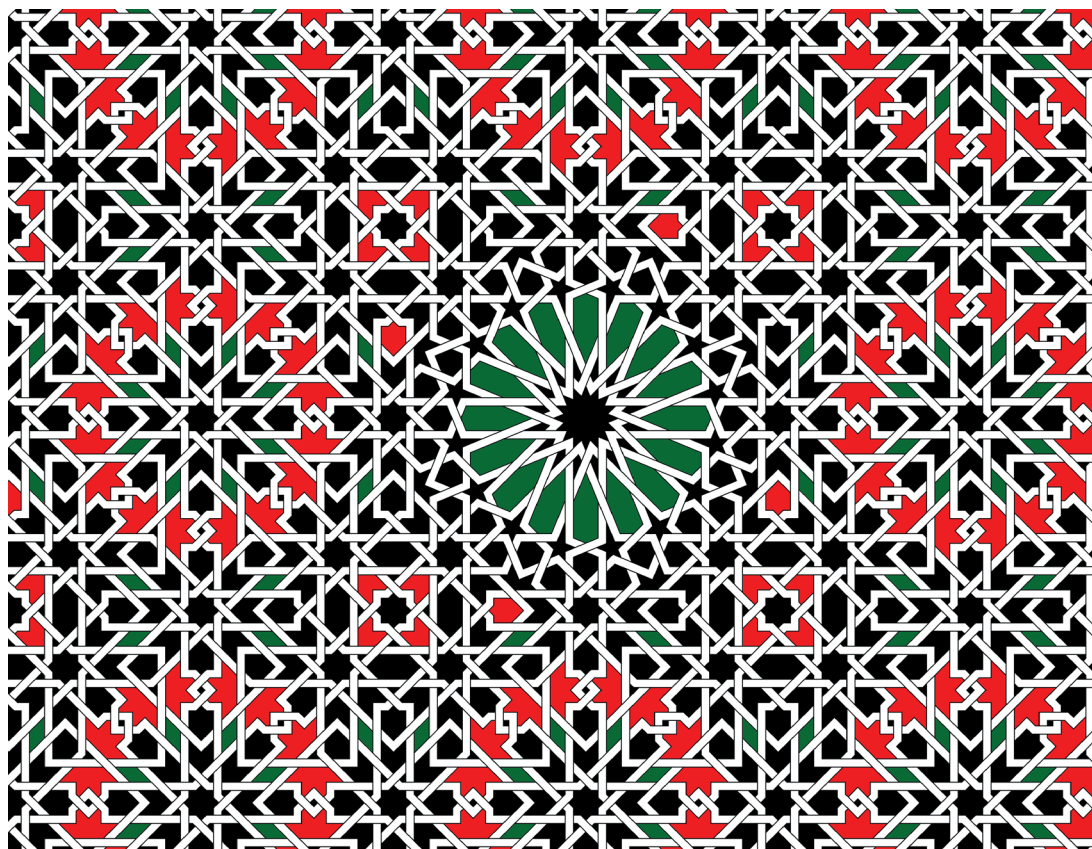
Ilustrace ke knize Pohádka o lživé Dalíle

³ ilustrace vlastní

Příloha 4

Ukázky originálních a upravených ornamentů

⁴ornament 1 Brian Wichmann a Tony Lee dostupné z: tilingsearch.org

ornament 2 foto vlastní

Příloha 5

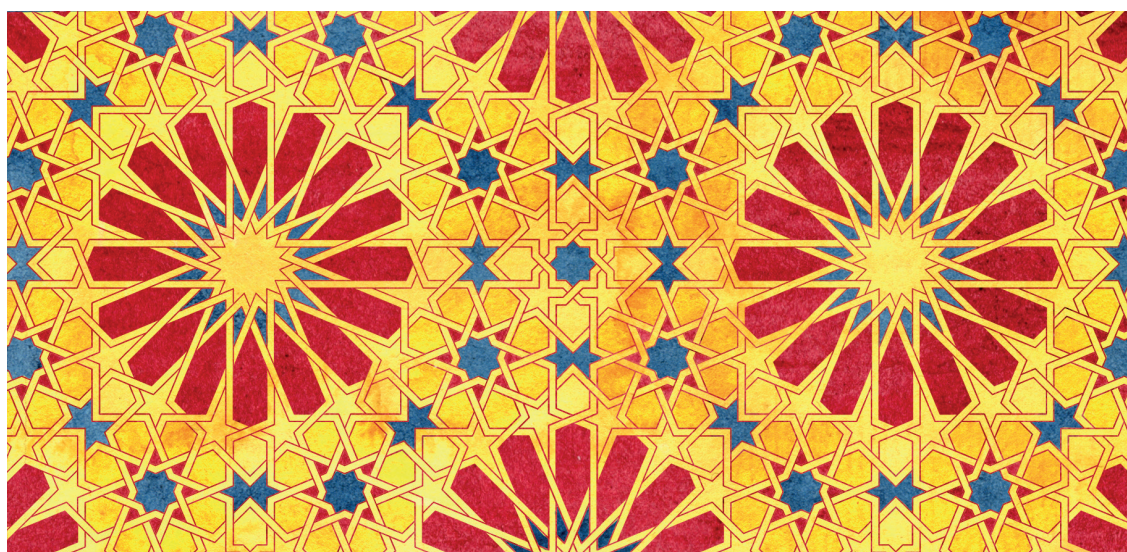
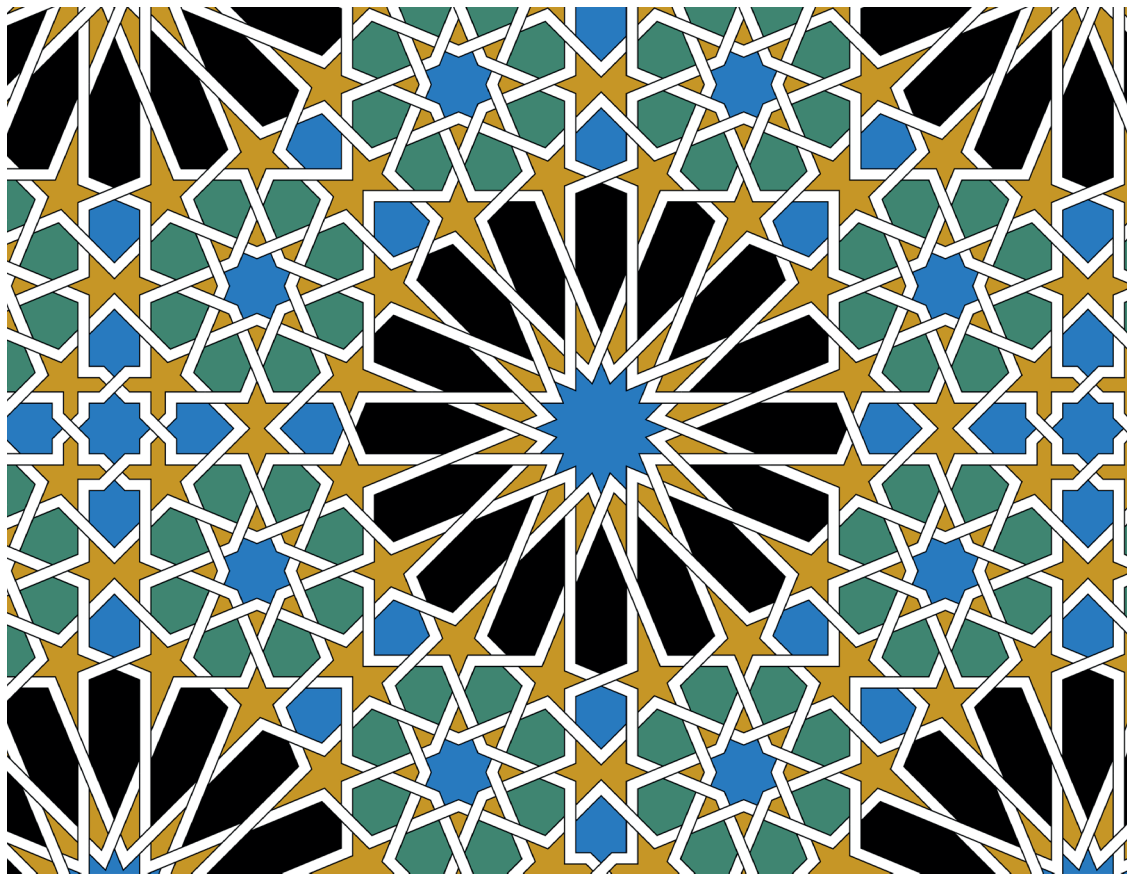
Ukázky originálních a upravených ornamentů

⁵ornament 1 Brian Wichmann a Tony Lee dostupné z: tilingsearch.org
ornament 2 foto vlastní

Příloha 6

Ukázky originálních a upravených ornamentů

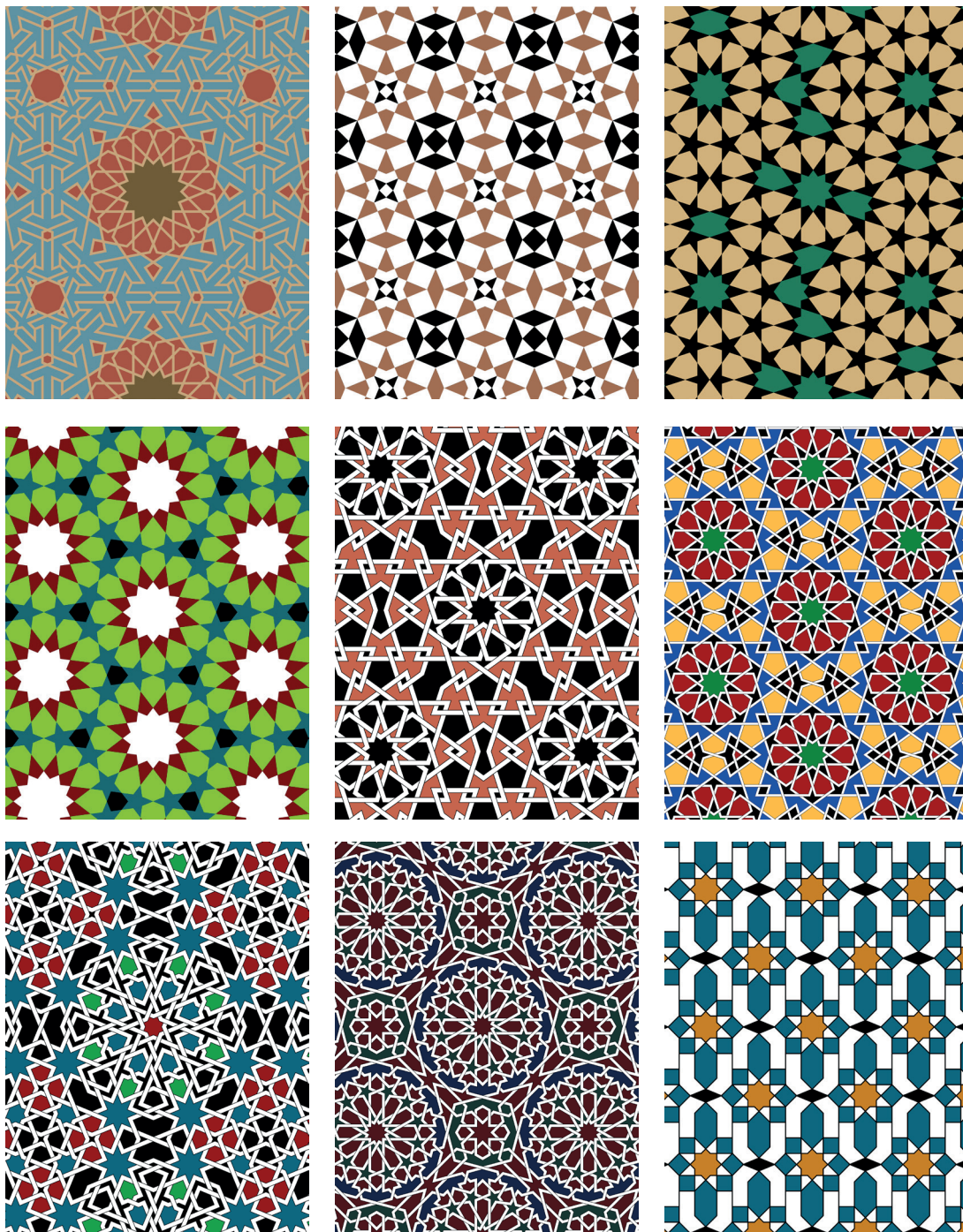

⁶ornament 1 Brian Wichmann a Tony Lee dostupné z: tilingsearch.org

ornament 2 foto vlastní

Příloha 7

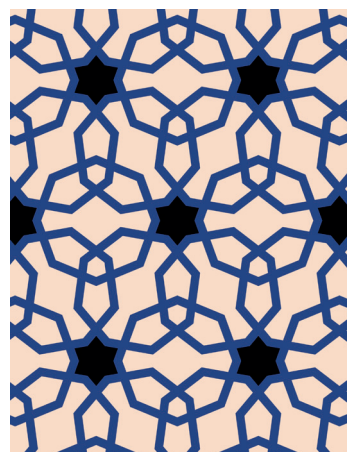
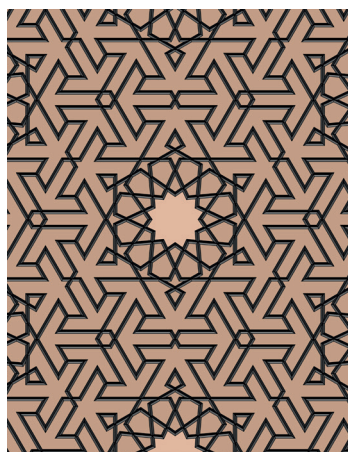
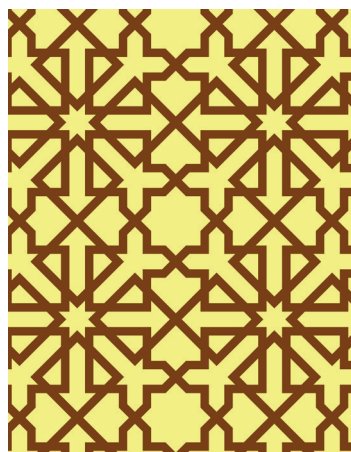
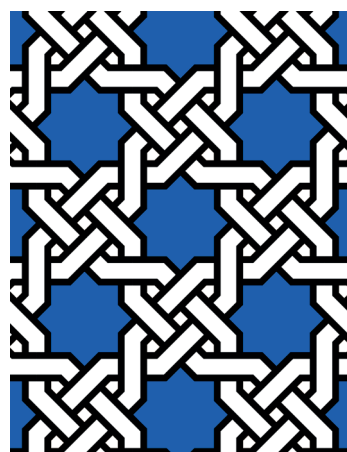
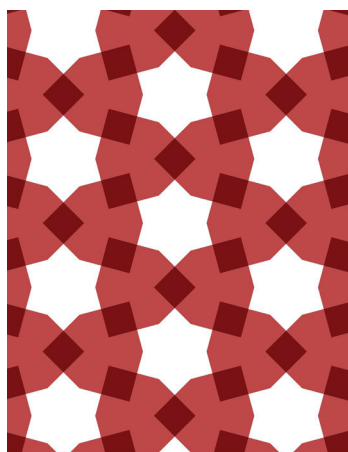
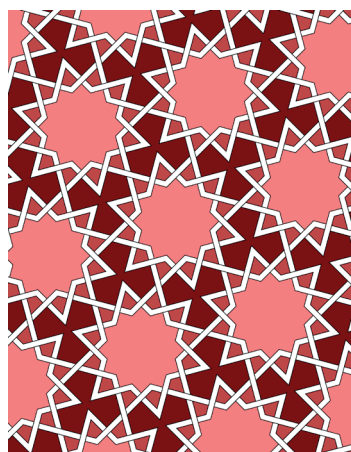
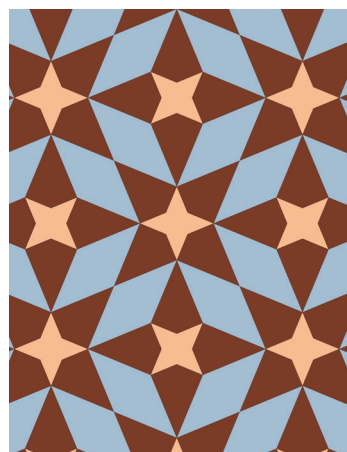
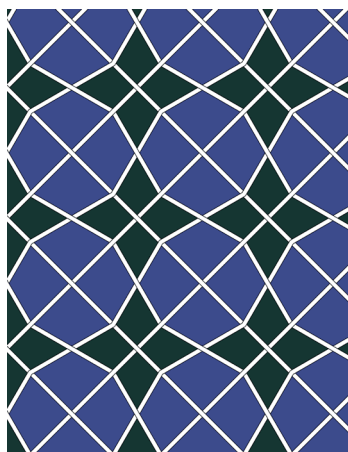
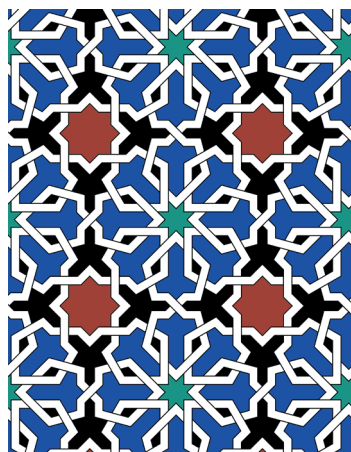
Ukázky originálních ornamentů

⁷ Brian Wichmann a Tony Lee
dostupné z: tilingsearch.org

Příloha 8

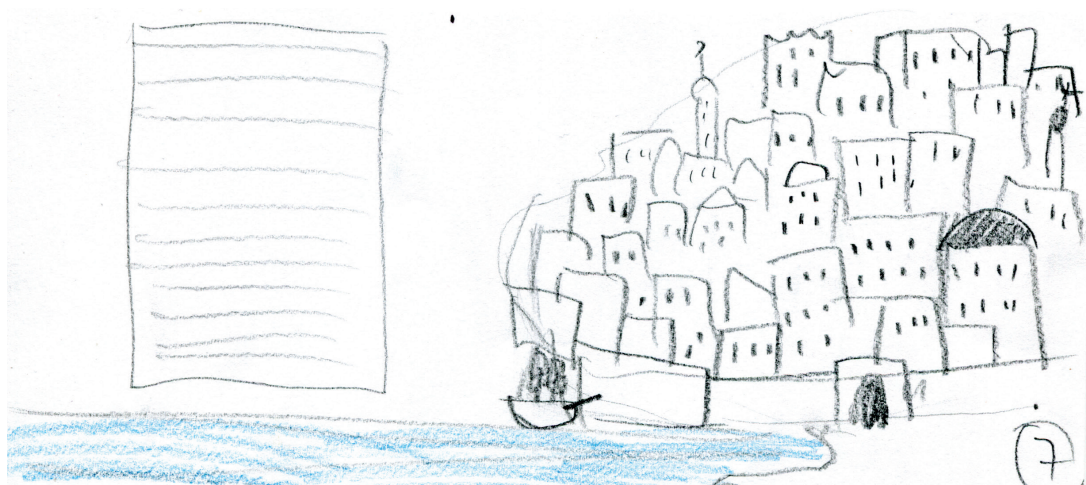
Ukázky originálních ornamentů

⁸ Brian Wichmann a Tony Lee
dostupné z: tilingsearch.org

Příloha 9

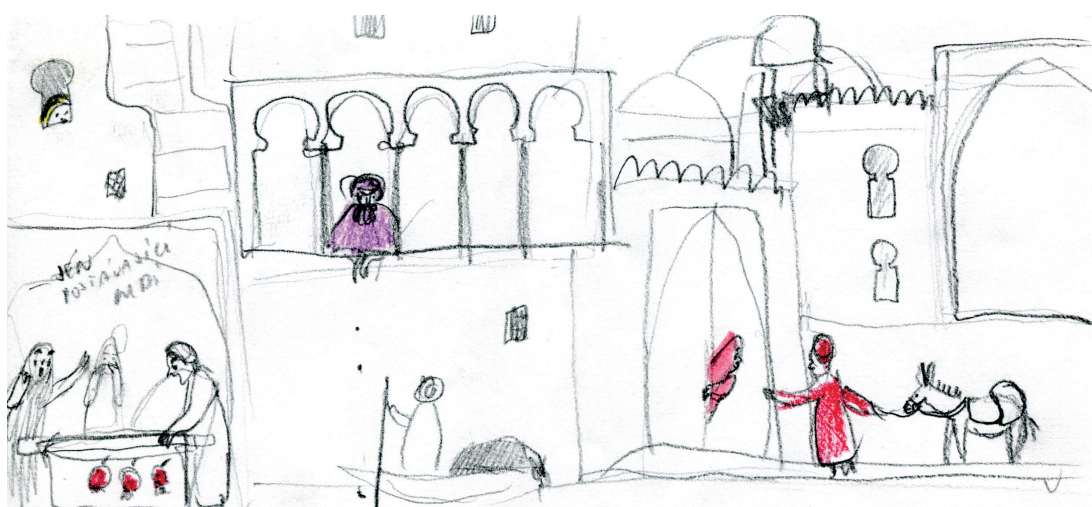
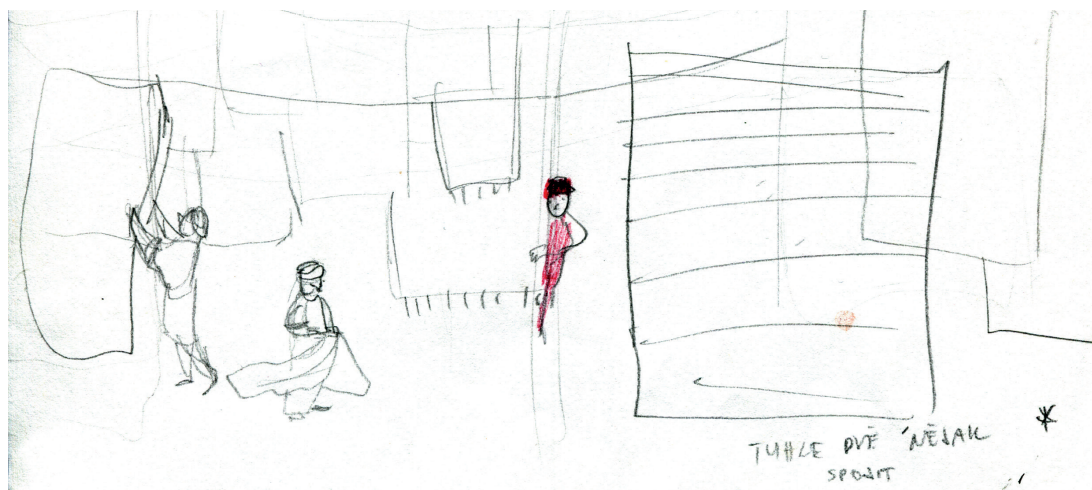
Skici, rozvržení stran

° foto vlastní

Příloha 10

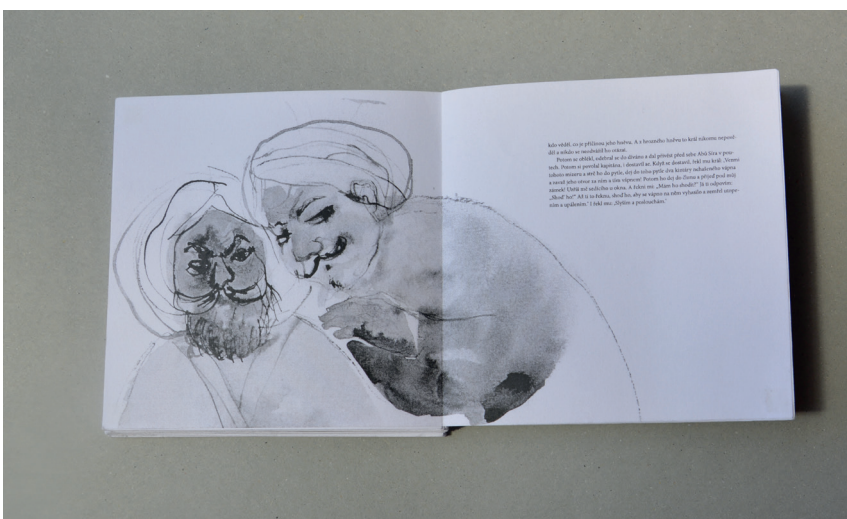
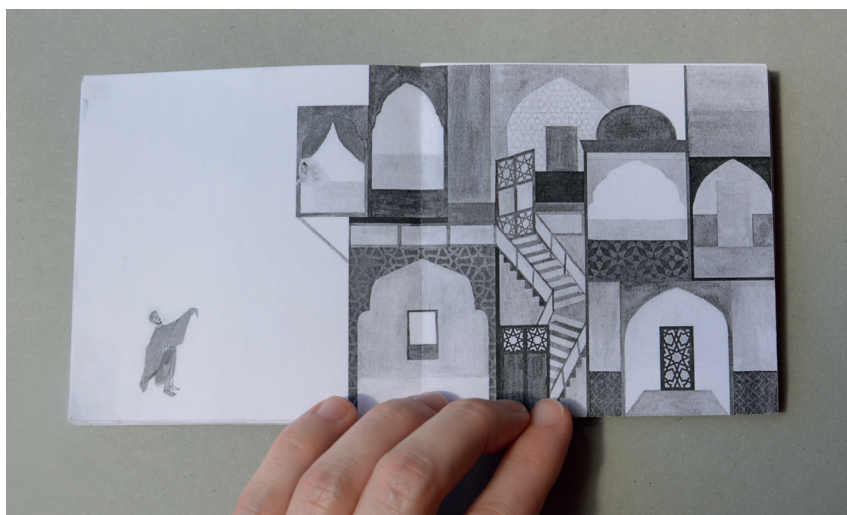
Skici, rozvržení stran

¹⁰ foto vlastní

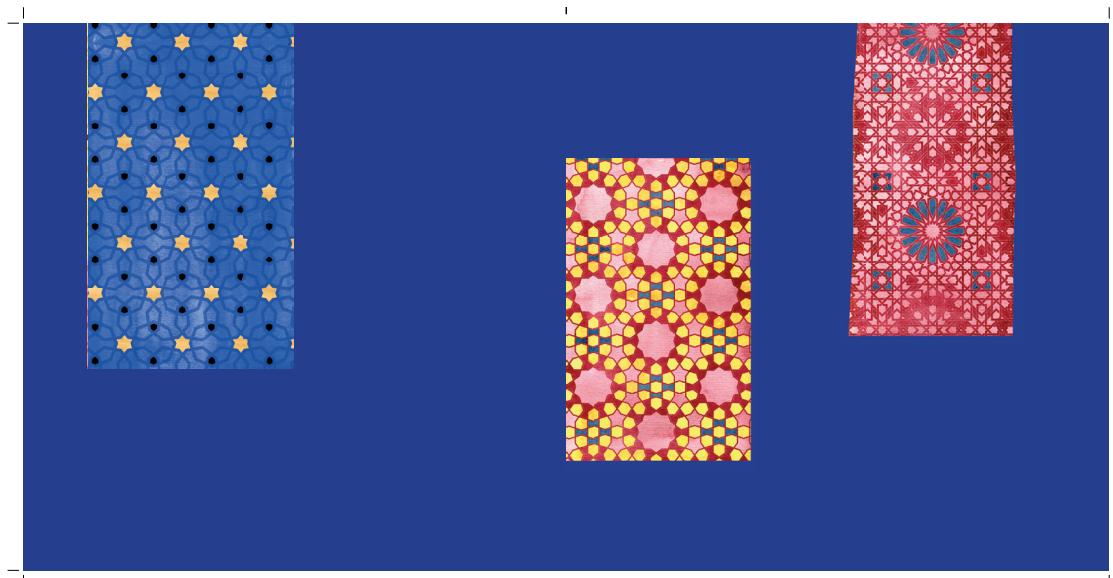
Příloha 11

Černobílá maketa knihy

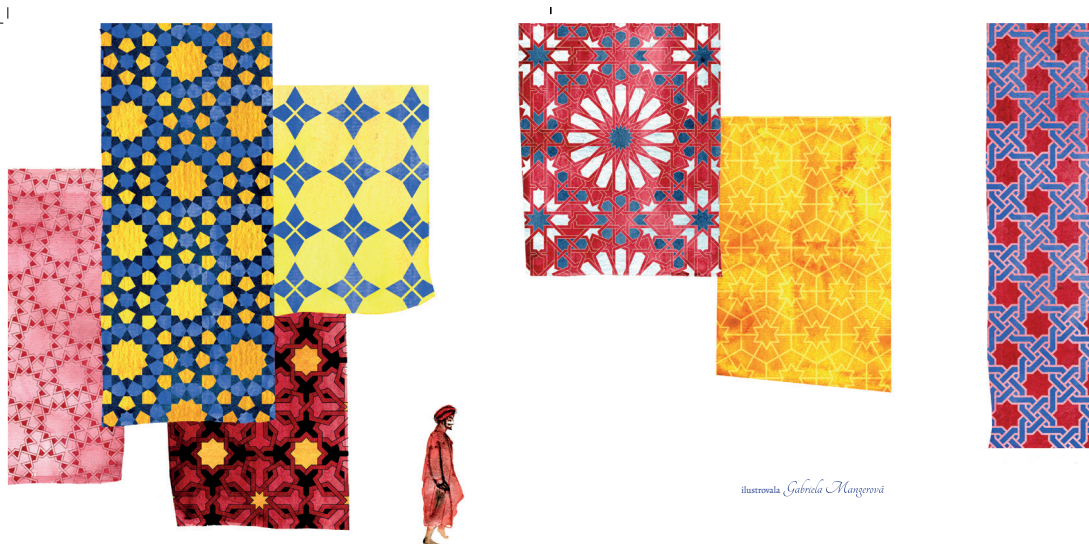
Příloha 12

Obálka knihy, předsádka

¹² ilustrace vlastní

Příloha 13
Ukázky z knihy

¹³ ilustrace vlastní

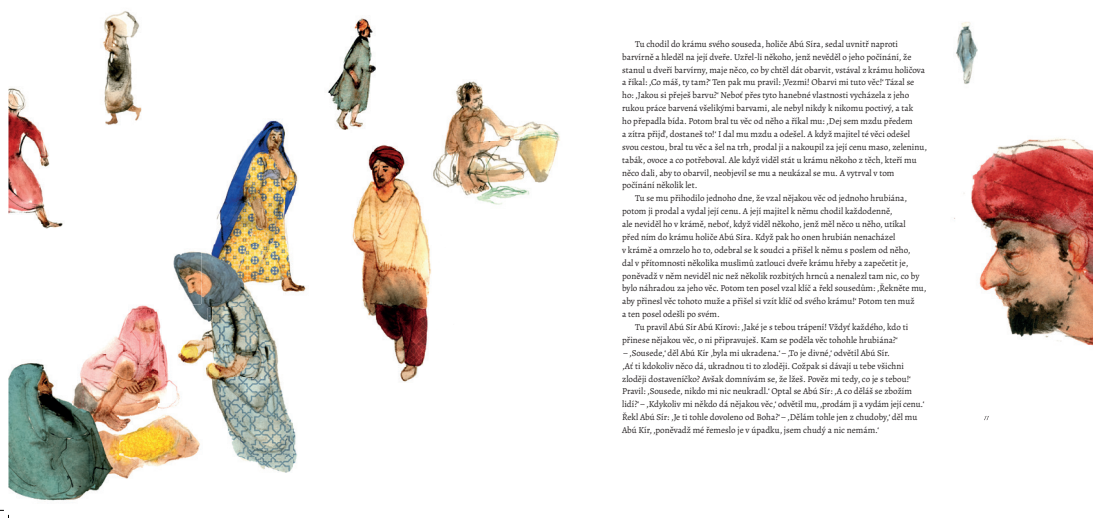
Příloha 14

Ukázky z knihy

Avšak povím ti pravdu. A Báh nechť postihne ztrátou každého, kdo poškodí je lidi na jejich majetku. 'Fekál mu: 'Pověz mi, co se přihodilo?' On pak říkal: 'Co se týká tvé věci, tu jsem obarvil zpisobem, jenž není podobného, a rozestřel jsem ji na prozaz. Pak byla ukradena a nevím, kdo ji ukradl.' Byl-li majitel té věci z dobrých lidí, řekl mu: 'Jáhl mi to nahradí?' Ale byl-li z lidí zlých, vytrval s ním v hádce a ostateč, ale nedostal od něho nic. I bůdž si naši sžřoval a soudeč.

A neustále si počínal tímto způsobem, až se rozšířila zvěstka o něm mezi lidmi a lidé se navzájem varovali před Abú Kirem. dělali naň úloví a všichni se ho stranili. A padl mu do rukou jenom ten, kdo nevěděl o jeho počínání, ale přesto se nemohl žádného dne vyhnout hádce a osudů s tvory Božími – On je vznešený. I octl se z této příčiny bez práce.

Tu chodil do krámu svého souseda, hoříte Abú Sira, sedal uvnitř naproti barvírně a hleděl na její dveře. Uzářil-li někoho, jenž nevěděl o jeho počínání, že stamul u dveří barvírny, maje něco, co by chtěl dát obarvit, vstával z krámu holičova a říkal: 'Co máš, ty tami?' Ten pak mu pravil: 'Jozim! Obarvi mi tuto věc.' Tazal se ho: 'Jakou si přeješ barvu?' Neboť přes tyto haněbné vlastnosti vycházela z jeho rukou práce barvení všelijakými barvami, ale nebyl nikdy k nikomu poctivý, a tak ho přepadla bída. Potom beal tu věc od něho a říkal mu: 'Dej sem mazu předem a zítra přijď, dostaneš to.' Dal mu mazu a odešel. A když majitel té věci odešel svou cestou, beal tu věc a šel na trh, prodal ji a nakoupil za její cenu maso, zeleninu, tabák, ovoce a co potřeboval. Ale když viděl stát u krámu někoho z těch, kteří mu něco dali, aby to obarvil, neobjevil se mu a neukázal se mu. A vytrval v tom počínání několik let.

Tu se mu přihodilo jednoho dne, že vzal nějakou věc od jednoho Imhábita, potom ji prodal a vydal její cenu. A její majitel k němu chodil každodenně, ale nevěděl ho v krámě, neboť, když viděl někoho, jenž měl něco u něho, utíkal před ním do krámu holiče Abú Sira. Když pak ho onem hrubším nenacházel v krámě a omrzelo ho to, odebral se k soudci a přišel k němu s posmem od něho, dal v přítomnosti několika musimů zatlouci dveře krámu hřívy a sapečtiti je, poněvadž s ním neviděl nic než několik rozbitých hrevců a nenalezl tam nic, co by bylo náhradou za jeho věc. Potom ten posel vzal klíč a šel k sousedům: 'Rekněte mu, aby přinesl věc tohoto muže a přišel si vzít klíč od svého kráma!' Potom ten muž a ten posel odešli po svém.

Tu pravil Abú Sira Abú Kirovi: 'Jaké je s tebou trápení! Viděl každého, kdo ti přinesl nějakou věc, o ní připravuješ. Kam se poděla věc tohoto Imhábita?' – 'Sousedě, děl Abú Kir. Jyfa mi ukradena.' – 'To je divné,' odvětil Abú Sira. 'Ať ti kdokoliv něco dá, ukradnou ti to zloději. Coťpak si dávají u tebe všichni zloději dostaveníčko? Anžak domnívám se, že lžeš. Pověz mi tedy, co je s tebou?' Pravil: 'Sousedě, nikdo mi nic neukradl.' Optal se Abú Sira: 'A co děláš se zbožím lidí?' – 'Kdyžko mi někdo dá nějakou věc,' odvětil mu, 'grodám ji a vydám její cenu.' Řekl Abú Sira: 'Je ti tohle dovoleno od Boha?' – 'Děním tohle jen u chudoby,' děl mu Abú Kir, 'poněvadž mě femeslo je v špaku, jsem chudý a nic nemám.'

Příloha 15

Ukázky z knihy

z tohoto a nech toho! Prospěj nám to v jiném čase. Věz, že jsem obhli kapitána a stěžoval jsem si mu na nepatrné zásoby. I řekl mi: „Buď vitán! Vezmi svého druhá každý večer a poveríte u mně.“ První naše večere u kapitána bude dnes večer: Ale Abú Kir mu pravil: „Já mám mořskou nemoc a nemohu poutat z místa. Nech mě tedy poveret z těchto věcí a jdi sám ke kapitánovi.“ I řekl mu: „To nevedl!“ Potom usel, divaje se naň, jak jedl. I viděl, že kráji sousto, jako by utínal kameny ze skály, a hlá je, jako hlá slon, který nebral několik dní, pobíraje sousto, dřív než spolí předchostí, a kouši oči na to, co je před ním, jako je kouši ghuí, a funí, jako funí hladový bžk do řezanky a bobu. A há, příleč lodník a pravil: „Místo, kapitán ti vzkazuje: „Vezmi svého druhá a pojď k večer!““ I řekl Abú Kir Abú Kirovi: „Půjdeš s námi? Ale on mu pravil: „Já nemohu chodit.“

Ten holč šel tedy sám, i viděl, že kapitán sedí, má před sebou stůl, na němž bylo dvacet druhů jídel anebo více, a čeká on a společnost na holče a jeho druhá. Když ho kapitán uviděl, ozval se ho: „Kde je tvůj druh?“ – „Pone smj, odpovědi mu, on má mořskou nemoc.“ Kapitán pak mu pravil: „To není nic zlého, závat ho přejde. Pojd ty, poverč s námi, vždyť jsem tě očekával!“ Potom kapitán odstavil mísu s pečeni a dal na ni od každého druhu jídla, še to stačilo pro deset. A když se holč navečet, řekl mu kapitán: „Vezmi tuto mísu s sebou svému druhu!“ Abú Kir ji vzal a přinesl ji Abú Kirovi, i viděl, že drví raby to, co měl a jdu.

A zůstali tak dvacet dní, až ta galeona přistála v přístavu jednoho města. I vystoupili z ní, vešli do toho města a vzali si pokoj v chámě. A Abú Kir jej zařídil a koupil všecko, co potřeboval, přinesl maso a uvařil je, zatímco Abú Kir spal od té chvíle, kdy vstoupil do toho pokoje v chámě, a neprobudil se, až ho Abú Kir probudil a postavil před sebou stůl. Když pak se probudil, najedl se a poče mu pravil: „Nehorší se na mne, neboť mám závat.“ Potom usnul.

A vydržel při tomto počínání čtyřicet dní, zatímco ten holč bral každý den náčiní a oběděl po městě, pracoval za to, co se mu dostalo údělem, a vracel se, nakrájel pak Abú Kiru spicicho, i probouzel ho. A on, když se probudil, přismpoval k julu s křavostí, jedl jako ten, jenž se nemá dospřovati a nikdy nemá došti. Potom uležel k spánku. A nestal v tom po dobu dalších čtyřiceti dní. A kdykoliv Abú Kir říkal: „Posad se, udelej si pohodlí a jdi se projít po městě, vždyť je to podivná a potěšení a není jemu podobného mezi městy.“ Řikal mu barvíř Abú Kir: „Nehorší se na mne, vždyť mám závat.“ I nechtěl mu holč Abú Kir kalit mysl ani mu dát slyšet slovo, jež by mu ublížilo.

Ale ve dni jedenáctým holč onemocněl a nemohl vyjít. I najal vrátného chámě, ten pak se staral o jejich potřeby a přinášel jim, co by jedl a pil.

Příloha 16
Ukázky z knihy

Pravil: „Neumím barvit na zeleno: fěkd, Na žluto: Pravit mu: „Neumím barvit na žluto: A Abi Kir vypočítal barvy, barva za barvou. Pak mu fěkl ten barvíř. Nás je v naší zemi čtyřicet mistrů, ani o jednoho víc a ani o jednoho méně. Když jeden z nás zemře, vyučíme jeho syna, a nezanechal-li syna, zůstává nás o jednoho méně. A u tobo, který má dva syny, vyučíme jednoho z nich. Země-š, vyučíme jeho bratra. A tohle naše řemeslo je tak uzavřeno a neznáme barvit než na modro a nijak jinak: I fěkl mu barvíř Abi Kir. Věř, že jsem barvíř a znám barvit všelijakými barvami. Chci b, aby mě zaměstnal u sebe za mzdu, a já tě naučím barvit všemi barvami, aby ses tím vyznamenal před celým cechem barvířským.“ Ale on mu pravil: „My nikdy nepřijmeme cizince, aby vstoupil do našeho řemesla.“ I fěkl mu: „A použije si sám oevřu barvířem?“ Pravit mu: „To ti nebude vůbec mořno.“ I nechal ho a odebral se k druhému, ten pak mu pravil, jako to fěkl ten první. A chodil neustále od barvíře k barvíři, až obešel těch čtyřicet mistrů, ale nepřijali ho, ani jako námezdníka, ani jako mistra. Pak se odebral k šejchu barvířů a pověděl mu to. I fěkl mu: „My nedovolujeme cizinci, aby vstoupil do našeho řemesla.“

Příloha 17

Ukázky z knihy

Tu se zmocnila Abú Kira hrozná zlost, šel si stěžovat králi toho města a pravil mu: 'Ó králi času, jsem cizinec, mým řemeslem je barvířství a zběhlo se mi s barvíři to a to. A já barvím na tereno v rozličných odstínech, jako růžové a citrónové, a na zeleno v rozličných odstínech, jako vířavé, pastelové, olivové a jako má křídla papoušek, a na žluto v rozličných odstínech, jako uhlové a antimonové, a na žluto v rozličných odstínech, jako pomerančové a citrónové.' A uviděl všelijaké barvy. Potom pravil: 'Ó králi času, všichni barvíři, kteří jsou v mém městě, nedokážou svými rukama obarvit něco nějakou z těchto barev a znají barvíři jen na modro. A nepůjčili mi, abych byl s nimi mistrem ani tovaryšem.' Řekl mu král: 'Máš pravdu. Aťak já ti zřídím barvířnu a dám ti jistinu. A nic si z nich neoděje! Každého, kdo by se proti tobě postavil, dám oběsit na dveřích jeho krámu.' Potom dal rozkaz stavitelům a pravil jim: 'Jděte s tímto mistrem a projděte s ním městem! A kterékoliv místo se mu zalíbí, odnůd vyhodte jeho majitele, ať je to krám nebo chán nebo něco jiného, a vystavte mu barvířnu podle jeho přání!'

Příloha 18

Ukázky z knihy

I povítil si vrátit chánu dveři pokoje, viděl pak, že jsou zamčené, neušel až do západu slunce nikoho z těchto dvou a nervěděl o nich zpráv. I řekl si v duchu: „Snad odešli, aniž zaplatili nájemné za pokoj, anebo zemřeli, anebo co je s nimi?“

46

Potom přišel ke dveřím pokoje, i viděl, že jsou uzamčeny, uvnitř zaslechl sténání toho holčiče a klíč viděl v závoje. I odemkl dveře a vešel. Tu uzřel toho holčiče, že stála. „Nic se ti nestane, děl mu... „Kde je tvůj druh?“ On pak mu pravil: „Při Bohu, já jsem se probíral z nemoci teprve dnes a volal jsem, ale nikdo mi nedal odpověď. Zapřísahám tě při Bohu, bratře, abys ses poohlédl po méšci pod mou hlavou, vzal z něho pět půtek a koupil mi za ně něco, co bych pojedel, neboť mám hrozný hlad.“ On tedy vstáhl ruku a vzal ten měšec, i viděl, že je prázdny. „Měšec je prázdny, děl holíč, není v něm nic.“ Tu pozmal holič Abi Sir, že Abi Kir vzal, co v něm bylo, a utudil. I ozval se: „Nevidíš je svého druh?“ Od tří dnů jsem ho neviděl, odvětil mu, a neměl jsem jiného domněni, než že jsi odeštol, ty a on. I řekl mu holíč: „Neodeštol jsem. A on jen zatoužil po mých penězích, vzal je a utekl, když mě viděl nemožného.“ Potom plakal a bídoval. I řekl mu vrátit chánu: „Nic si z toho nedělej, on dojde od Boha odplaty za svůj čin.“

Potom vrátit chánu led a uražil mu polevu, naplnil mu mísu a dal mu to. A pečoval o něho neustále po dobu dvou měsíců, zakládaje ho ze svého měšce, až se vypořítal a Bůh ho uzdravil z nemoci, v níž byl.

Potom povstal na noby a pravil vrátěnému chánu: „Umožni-ťi mi to Bůh – On je vznešený – odměním se ti za to, co jsi mi prokázal dobrého. Avšak jen Bůh odměňuje se své milosti!“ I řekl mu vrátit chánu: „Chciš Bohu za zdraví? Já jsem to učinil s tebou jen hledaje zalíbení Boha, Předobrého.“

Potom ten holíč vyšel z chánu a procházel tržišti. I přivedly ho osudy na tržišti, na němž byla barvírna Abi Kirova. Tu uzřel lásky roditěně obarvené rozvěšené u dveří barvírny a tlačící se lidi, kteří si je prohlíželi. I otkáz se jednoho z obyvatel toho místa. Jaké je obličej místo a proč vidím ty lidi se očítit? I řekl mu ten ozázaný: „Tohle je sultánská barvírna, kterou král zřídil jednomu cizímu muži jménem Abi Kir. Kdykoliv obarví nějaký šat, šlstromáždijeme se u něho a prohlížíme si jeho barvení, poněvadž v naší zemi není barvířů, kteří znají barvit těmito barvami. A sběhla se mu s barvíř, kteří jsou v městě, ta a ta věc. A pověděl mu, co se sběhlo mezi Abi Kirem a barvíř a že si na ně stěžoval sultánovi, ten pak že mu podal ruku, dal mu vysvětlit tu barvírnu a dal mu to a to. A pověděl mu všecko, co se zběhlo.“

Příloha 19

Ukázky z knihy

I zaradoval se Abú Sír a řekl si v duchu: „Chvála Bohu, který mu dal úspěch a on se stal mistrem! A ten muž je hoden omývat. Snad tě pustil z mysli proto Femelo a zapomněl na tebe. Avšak ty jsi mu prokázal dobrodíní a zachoval ses k němu šlechtně, když byl bez práce. Až tě uvidí, zaradoje se z tebe a zachová se k tobě šlechtně za to, že jsi byl šlechtný k němu.“ Potom přikročil ke dveřím barvirny. A ušel Abú Kira sedícího na vysoké židince na zděné lavici u dveří barvirny. A měl na sobě úbor z oblékú královských a před sebou měl čtyři černé otroky a čtyři bílé mamliky, obléčené v nejkrásnější šaty. A ušel dělníky, desce černých otroků, kteří tam stáli a prsouvali, neboť on, když je koupil, využil je Femela barvířského, zatímco sám seděl mezi polskáři, jak by se největším vezírem byl stal, anebo přemocný byl král, nedělal nic vlastní rukou, a jen jim říká: „Udělejte to a to!“

I stamú Abú Sír před ním, domnívaje se, že bude mít z něho radost, až ho uvidí, pozdravil ho, pociť ho a povzbudil jeho mysl. Jakmile padlo oko na oko, řekl mu Abú Kír: „Ty misero, kolikrát už ti říkám, abys nestál ve dveřích této dílny! Copak mě chceš zotrudit před lidmi, ty zlodějí! Chyťte ho!“ I rozběhl se za ním ti černí otroci a chytili ho. A Abú Kír povstal zpřima, vzal hůl a pravil: „Povrať ho!“ I povolil ho, on pak mu dal sto ran na záda. Potom ho obrátil, načel mu dal sto ran na břicho. A řekl mu: „Ty misero, ty ande, spustím-li tě po tomto dni sít u dveří této barvirny, pošlu ihned ke králi, ten tě předá všem, aby ti dal srazit krk. Jdi, až ti nepožehná Bůh!“ I odešel od něho se zlomenou myslí z toho, co ho postihlo z bítí a posízení. Tu pravil přitomní tam Abú Kírovi: „Čeho se dopustil tento muž?“ I řekl jim: „Je to zloděj, který krade látky lidí. Kolikrát už mi ukradl nějakou látku! Já si říkám v duchu: „Ať mu povsemně Bůh, vždy je to chudák.“ A nechci ho přivést do tadych, dávám lidem cenu jejich látek a zakazují mu to po dobrém, ale on nepřestává. Jestliže se vrátí ještě jednou po tomhle, pošlu ho ke králi, ten ho dá zabít a dá lidem oddychnout si od zlobení s ním.“ I nadávali mu ti lidé po jeho odchodu. Tohle se stalo s Abú Kírem.

A co se týká toho, co se stalo s Abú Sírem, ten se vrátil do chlámu a usadil, přemýšleje o tom, co s ním provedl Abú Kír. A seděl neustále, až se mu ochladily ty rány. Potom vyšel a procházel tržišti města.

Tu mu připadlo na mysl, aby navštívil lázně. I otázel se jednoho muže z obyvatelů města a pravil mu: „Brafte, kudy se jde do lázní? Optal se ho: „A co jsou lázně?“ – „Miso, děl mu, kde se lidé koupají a odstraňují špínu, která je na nich. A náležitě to k nejlepšímu posítkám tohoto světa.“ I řekl mu: „Jdi k moři!“ Pravil: „Já chci lázně.“ Řekl mu: „My nemáme lázně. Jaké jsou! Všichni chodíme do moře, dokonce i král, když se chce vykoupat, jde do moře.“

Když Abú Sír zvěděl, že v tom městě nejsou lázně a jeho obyvatelstvo je nezná a ani jak jsou zařízeny, šel do dvůru králova a vstoupil k němu, polbil před ním zem, svolal náš polebníka a pravil mu: „Já jsem muž a cítí země s femelom jsem labebník. Vstoupil jsem do svého města a chtěl jsem jít do lázní, ale neuzrel jsem v něm městě jediné lázně. A jak může být město, které má takové půvabné vlastnosti, bez lázní, když tyto jsou nejlepší ze slasti tohoto světa?“ I řekl mu král:

Příloha 20
Ukázky z knihy

že by ses rozpomněl na svou zem a svou rodinu, zatožil bys po nich a chtěl bys odejít do své domoviny, i vzal bys z naší země značné množství peněz, jimiž by sis vypomohl svého času za pobytu ve své zemi. Pravil: Ó králi času, nechtě vě Bůh obháji slávu! Tělo mnovi mamlika, otroky a čerň otroci sehnali pro krále. A kdyby byl roukál dát mi hotové peníze, bylo by to pro mne lepší než tyto zástupy. Viděl oni jedi, piji a oblékaji se a to, čeho se mi dostalo na penězích, by nestažilo na výdaje na ně: I zasmál se král a pravil: Při Bohu, ty máš pravdu, viděl se stali poctným vojem a ty nemášes na ně vynakládat peníze. Avšak prodal bys mi je, každého za sto dinárů? – Pročím ti je odpověděl, za tuto cenu: Král tedy poslal k správci pokladnice, aby mu přinesl ty peníze. I přinesl je a on mu dal cenu těch všech úplně a docela. Poté je rozděl jejich majitelům a pravil: Každý, kdo zná svého otroka nebo svou otrokyni nebo svého mamlika, nechtě je vzít, neboť jsou darem ode mne pro vás. I podrobili se jeho příkazům a každý z nich si vzal, co mu náleželo. Tu mu řekl ihn Sir: Nechtě ti dopřeje Bůh klidu, ó králi času, jako jsi mně dopřál klidu od těchto žroutů, které by mohli nasytit jen Bůh: I dal se král do smichu jeho řeči a přivítával mu. Potom vzal velmože své říie a odebral se z lázni do svého paláce.

Příloha 21
Ukázky z knihy

a odebral se do těch lázní. Potom sestoupil u dveří lázní. Když se octl u dveří, ucítil vůni aloe naddové a viděl lidí vycházející a lidi vycházející. A viděl zděné lavice plné větomů i prosných lidí. Pak vyšel do příchodu. Tu ho uviděl Abú Sír, i přistoupil k němu a zaradoval se z toho. Abú Kir pak mu pravil: „Je takhle jediná synů počestných lidí? Já jsem si otevřel harvím a stal jsem se mistrem tohoto města, sezámil jsem se s králem a octl jsem se ve říšti a vážnosti. Ale ty ke mně nepřijdeš, neotážeš se na mne a neřekneš: „Kde je můj druh?“ A já jsem všecek vyčerpán, jak po tobě pátrám a posílám své otroky a mamulky, aby po tobě pátrali v chatech a na jiných místech, ale nememají sílu otnu k tobě a náhdo jim nepoví, co je s tebou.“ – „Což jsem k tobě nepřišel,“ odvětil mu Abú Sír, „a neudělal jsi ze mne zloděje, nezblbl jsi mě a nezostudil mě mezi lidmi?“ I zarmoutil se Abú Kir a pravil: „Jaká je tohle řeč? Což jsi to byl ty, kterého jsem zblbl? I řekl mu Abú Sír: „Ano, to jsem byl já. Tu mu přišel Abú Kir tisící přitahami, že ho nepoznal, a pravil: „Někdo tobě podobný ohodil ke mně každý den a kradl lásky lidí, i domníval jsem se, že je to on. A lítoval, tloclí rukou o ruku a říkal: „Není moci a není síly, leč u Boha, Vznešeného, Nesmírného! Ublížili jsme ti. Avšak když by ses byl nám dal poznat a řekl: „já jsem ten a ten.“ To byla chyba od tebe, poněvadž ses mi nedal poznat, obzvláště když jsem byl zmaten u mnoha práci.“ – „Nechť ti promine Bůh, druhu máš“ řekl mu Abú Sír. „Jokle je víc, lezeš byla usouzena v taji a předurčení u Boha. Vějš, svěleš si šaty, vykoupeš se a pobav se!“ I řekl mu: „Zapřisáhám tě při Bohu, abys mi promínil, bratře!“ – „Nechť tě zprosti Bůh té viny a promíne ti,“ odvětil, „vždyť to byla věc mně usouzená od věčnosti!“

Potom mu pravil Abú Kir: „Odkud se ti dostalo této zámožnosti?“ I řekl mu: „Ten, jenž uměnil tobě úštěh, uměnil jsi i mně. Šel jsem totiž ke králi a pověděl jsem mu, jaké jsou lázně, i roukáral mi je vystavět.“ Abú Kir pak mu pravil: „A jako jsi ty znám s králem, tak jsem s ním znám také já.“ A dá-li Bůh – On je vznešený –, já ho přimám k tomu, aby tě miloval a ctil tě ještě víc, než je tobě, kvůli mně, vždyť on nevědí, že jsi můj druh. Ale já mu povim, že jsi můj druh a doporucím tě jemu.“ – „Není třeba doporucení,“ řekl mu, „vždyť ten, který spůsobuje náklonnost, je tu a král si mě zamiloval, on a veškerá jeho říše, a dal mi to a to.“ A pověděl mu o té věci.

²¹ ilustrace vlastní

Příloha 22

Ukázky z knihy

On mu tedy dal spoustu věcí, ještě víc, než měl na penězích, majetku a darech.
Potom mu uštědřil galeonu, naplněnou dobrými věcmi. A její námořníci byli
mamluci, i dal mu je také, když mu byl předtím nabídl, že ho udělá vezírem. Ale on
s tím nesouhlasil.

Potom se rozloučil s králem a vydal se na cestu. Všecko, co bylo na té galeoně,
bylo jeho majetkem, dokonce i lodníci byli jeho mamluci. A plavil se neustále,
až dospěl do země Alexandrijské, přistál u Alexandrie a vystoupil na pevninu.

Tu ušel jeden z jeho mamluků nějaký pytel u pevniny, i řekl: 'Pane můj, vede
břehu je nějaký velký, těžký pytel, jeho otvor je zavázán a nevím, co je v něm.'
Abú Sír přišel a otevřel jej, ušel pak v něm Abú Kíra, jejíž zahalo moše směrem
k Alexandrii. I vstál jej a pohřbil jej v blízkosti Alexandrie, udělal mu hrobku,
zřídil pro ni nadaci a dal napsat na dveře hrobky tyto verše:

